



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

# **Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV**

**Haunold, Christoph**

**Ingolstadii, 1678**

Contr. III. Quo sensu Gratia Habitualis sit speciali modo Participatio naturæ  
divinæ.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)



ab iniustis intrinsecè secernit, non ex natura sua, & prædicato intrinseco physico habere, vt faciat Deo gratum & amicum; sed esse duntaxat signum ad placitum, seu signaculum quoddam morale, sicut in quibusdam locis solent signari, qui deputantur ad cursum; vel sicut se habet signum impressum monetæ, ad dandum valorem ex principis arbitrio. Vnde Durandus docet, hanc qualitatem denominari Gratiam extrinsecè, quatenus inest illis hominibus, quos Deus amat: & ideo ait, non esse bonam hanc causalem, loquendo de causalitate formali: ideo homo est Deo gratus, quia habet gratiam, sed potius econtra, ideo homo habet Gratiam, quia est Deo charus.

612. Dicendum est, Qualitatem supernaturalem, quæ vocatur Gratia habitualis, ex intrinseco & physico prædicato esse formam iustificantem, saltem radicaliter, connaturaliter, & essentialiter. Vtrum autem sit forma adæquata, & etiam diuinitus inconiungibilis cum peccato, est alia questio, inferius tractanda.

Probat 1. Si hæc qualitas esset tantummodo signum ad placitum iustificationis factæ, tunc forma iustificans esset adæquatè distincta ab hac qualitate, vt pote tanquam à signo ad quod præsupponeretur: atqui hoc repugnat Tridentino, alluerenti, vnicam causam formalem nostræ iustificationis esse Gratiam. Ergo &c.

Probat 2. Hi omnes effectus formales: *esse amicum Dei, esse iustum, esse sanctum, esse filium adoptivum, esse heredem vitæ æternæ*, proveniunt ab eadem forma, sunt enim convertibiles, & inseparabiles: sed forma constituens filium adoptivum, & heredem vitæ æternæ, est Gratia habitualis, & quidem per prædicatum intrinsecum, vt patet ex præcedente controversia, & patet ex sequentibus. Ergo & reliquorum effectuum formalium forma erit, per prædicatum intrinsecum. Major est per se clara, colligiturque ex Trid. dicente: *unde ex iniusto fit iustus, & ex inimico amicus, vt sit heres secundum spem vitæ æternæ*.

613. Obijc: 1. Si Gratia constitueret filium adoptivum ex natura sua, & non merè ex placito, sequeretur, quod vel non daretur in Christo (quod est contra communem Theologorum) vel constitueret Christum etiam Filium adoptivum: non potest enim forma existere in subiecto, & non tribuere suum effectum formalem: consequens est erroneum. Ergo. R. Negando sequelam: forma enim non facit effectum formalem, nisi in subiecto apto: effectus formalis autem filij adoptivi, requirit subiectum, quod sit Persona extranea, & non filius naturalis (de qua dictum est, quod illi effectus sint inseparabiles) Christus autem est filius naturalis. Sed de hoc plura in tract. de Incarnat.

614. Obijc: 2. Si hoc quod est: *esse iustum & amicum Dei*, proveniret ab intrinseco prædicato Gratia habitualis, hoc ideo esset, quia hæc prædicata fundantur tanquàm proprietates, vel quasi proprie-

tates in prædicato Participationis *Naturæ divinæ*: quod tanquam primum & primum prædicatum Gratia assignatur à Theologis: sed hoc est falsum. Major est certa. Minor probatur. Participatio ejusdem Naturæ non infert necessitatem condonandi injuriam, & ineundi amicitiam illi, cuius naturam participat, qui offendit, aut qui non est amicus: manet enim alter omnino liber, & est in illius arbitrio positum, vtrum velit condonare offensam, vel inire amicitiam, vt patet inter Angelos & homines, qui alterius naturam longè magis participant, quàm homo participet naturam Dei.

R. Negando paritatem. Neque enim quæcunque participatio Naturæ, sufficit ad inferendam amicitiam, sed quæ confertur ex amore benefico, ordinante ad communicationem omnium bonorum, & ad operationes soli filio proportionatas &c. qualis est participatio Naturæ divinæ per Gratiam, vt ex dicendis constabit.

615. Obijc: 3. Effectus formalis physicus, & effectus formalis intentionalis, non possunt esse ab eadem forma: sed effectus formalis amici & filij adoptivi sunt effectus formales intentionales seu morales, provenientes ab actu voluntatis alterius: effectus verò formalis Participationis *naturam alterius*, est effectus formalis physicus. Ergo hic solus potest esse à qualitate intrinseca. R. Distinguendo minorem quoad primum membrum: effectus formalis Amici & filij adoptivi, sunt intentionales, prout reperiuntur inter homines, concedo min. prout reperiuntur inter Deum & hominem, subdistinguo: loquendo de amicitia & adoptione passiva, nego minorem: loquendo de amicitia & adoptione activa, concedo minorem. Ratio est, quia amicitia passiva consistit in intrinseca ordinatione ad tales operationes, per quas homo possidet bona Dei & ipsum Deum, & pariter adoptio passiva consistit in intrinseca ordinatione ad operationes convenientes filio, & deducens ad hereditatis consecutionem.

### CONTROVERSIA III.

*Quo sensu Gratia habitualis sit speciali modo Participatio Naturæ divinæ.*

616. Constans est Theologorum sensus, modusque loquendi, Gratiam esse participationem Naturæ divinæ, vi cuius participationis, redditur capax amicitia divinæ, & hæres ac filius Dei adoptivus. Fundamentum habetur ex 2. Petri. 1. *Maxima & pretiosa nobis promissa donavit, vt per hæc efficiamini divinæ consortes naturæ*. Idipsum eleganter expressit antiquissimus Theologus Dionysius Areopagita de Eccles. Hierarch. c. 2. *Nemo, inquit, potest operari divina, qui divinum statum non sit consecutus, quia unusquisque ea solum agit, quæ substantia, statusque sui sunt.*

617. Re-



617. Restat explicandum, in quonam hæc participatio consistat, seu, quodnam sit illud prædicatum, quod homo per Gratiā consequitur, quod Deo sit connaturale & proprium: quodcunque enim prædicatum Deo & creaturæ cuiusque possibili commune, non est sufficiens, ut illius participatio sit participatio Naturæ divinæ quā talis, esset enim participatio alicujus generis ad Deum & creaturam. Pro resolutione,

618. Sciendum est, nomen *Natura*, habere apud Philosophos triplicem præcipuè sensum. Primus est, quo *Natura* accipitur pro Essentia cujusque rei, seu pro primo prædicato, per quod unaquæque res differt ab alijs rebus. Hoc sensu dixi libro 1. Essentiam Dei consistere in *Asseitatem*, seu in hoc quod est: *Esse à se*. Hic sensus non attenditur in præfati Controv. certum enim est, quod creatura non possit hoc prædicatum ita participare per gratiā, ut dicatur per Gratiā esse à se. Secundus sensus est, quo *Natura* accipitur pro prædicato operativo primo operationum propriarum alicujus substantiæ; & sic dicitur *Natura* esse principium motus vel quasi motus: quo sensu dixi in eodem loco, *Naturam* Divinam consistere in essentiali intellectiōne, quā Deus se cognoscit. Tertius sensus, & parum vltutus, est potius Ethicus quam physicus, quo *Natura* sumitur pro dispositione & inclinatione ad operationes morales. In hoc sensu existimat P. Esparza accipi nomen *Natura*, in recitato loco S. Petri, quod colligit ex toto contextu: & est valde consentanea acceptio illi, quod Christus dixit Matth. 5. *Estote perfecti, sicut & Pater vester celestis perfectus est*, & quod habetur Joh. 2. *Omnis qui facit Justitiam, ex ipso* (id est Deo) *natus est*. His positis

619. DICO 1. In sensu morali homo participat Naturam divinam per Gratiā habitualem. Probatur. Gratiā est radix operationum supernaturalium honestarum, conducentium ad æternam felicitatem, & est inconjunctibilis cum actu quocunque, habente pro ultimo fine aliquid creatum, & objectum supernaturalium operationum semper est Deus ejusque beneplacitum, vel ut motivum, vel ut Regula: Motivum quidem respectu actuum Charitatis, Regula verò respectu ceterarum virtutum: atqui soli Deo proprium est, esse substantiam Intellectualem, non capacem nisi operationum Sanctarum, habentium Deum pro ultimo fine: vno verbo: *Natura* divina est *Natura* essentialiter Bona, & hoc nulli Naturæ creatæ convenit, quia omnis *Natura* Intellectuallis pura, est peccabilis, adeoque conjunctibilis cum malo simpliciter in genere moris, ut in 1. lib. dictum est, per Gratiā verò fit *Natura* ita Bona, ut in genere moris excludat malum simpliciter, quod est peccatum Mortale.

620. Hæc participatio Naturæ divinæ sufficiens esset, quia nec Scriptura, nec Patres ad aliam assignandam cogunt. Quia tamen alij DD.

vix hujus meminerunt, sed aliam in secundo sensu superius indicato inquirunt, ideo

DICO 2. Gratiā est participatio Naturæ divinæ etiam acceptæ in sensu Metaphysico. Probatur. Gratiā habitualis est semen & radix Gloriæ, hoc est Vitionis Dei: Deo autem est essentialiter, videre se; & in hoc consistit illius *Natura*: ergo per Gratiā participatur aliquid prædicatum, quod constituit Naturam divinam. Per Gratiā itaque participamus potestatem videndi Deum, quæ potestas convenit Deo essentialiter & per naturam, nobis verò per favorem.

621. Ex hoc principio intuli in 1. p. non posse dari substantiam creatam, cui sit connaturaliter debita Gratiā sanctificans: si enim esset possibilis hujusmodi creatura, jam non esset amplius Gratiā specialis participatio Naturæ divinæ, sed solum esset participatio illius gradus generici, in quo Deus & creatura illa convenirent, nempe: *connaturaliter videre Deum*: Nam licet ad inter Deum & Creaturam illam esset discriminum, quod Deus essentialiter se videat, illa verò Creatura tantum connaturaliter & per actum distinctum, Gratiā tamen non esset specialis participatio nisi hujus prædicati: *habere suam ad videndum Deum*: hoc autem prædicatum esset connaturale illi creaturæ: ergo non magis participaret naturam divinam, quam illius creaturæ.

#### CONTROVERSIA IV.

*Virum Gratiā Habituaalis distinguatur realiter à Charitatis habitu.*

622. Negant antiqui, & tota Schola Scotistarum, quos sequitur Bellarminus, Arriaga, & Esparza: De hoc vltimo id mirum esse non debet, ita enim tenere cogitur principio quodam suo, quod tradit de potentia Obedientiali, ex quo etiam docet, Habitum Fidei & Luminis Gloriæ, esse species impressas; quod principium in loco rejicietur.

Affirmat S. Thomas cum sua Schola: de qua Sententia negans non habet argumenta convincentia, ob reverentiam Angelico Doctori specialiter debitam, magis placet sententia affirmativa.

623. Probatur congruentiā satis bonæ. Gratiā distinguitur ab Habitu Fidei & Spei: ergo etiam à Charitatis habitu. Antecedens patet, nam Fides & Spes manent in peccatore etiam sine Gratiā. Consequentia probatur à pari. Si enim realiter distingueretur ab Intellectu, & ab eo separari posset, dicendum consequenter esset eam etiam distinguere à voluntate, etiam si ab hac nunquam separaretur. atqui Gratiā est quasi voluntas in ordine rerum supernaturalium, & Habitatus sunt ejus potentie, inter quos Fides est quasi Intellectus, & Charitas est quasi voluntas: ergo si Gratiā realiter distinguitur à Fide, recte etiam